

Nur 282-217/IPP052201

Bisac JUV003000 / JNF006000

© Uitgeverij Kluitman Alkmaar B.V.

© MMXXII Tekst: Manon Berns

© MMXXII Vormgeving en illustraties: Roxane Paalman

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook.

Van werken van beeldende kunstenaars aangesloten bij een CISAC-organisatie is het auteursrecht geregeld met Pictoright te Amsterdam.

© Pictoright Amsterdam 2022

Afwijkende copyrightvermelding:

Marcel Duchamp © Association Marcel Duchamp / ADAGP c/o Pictoright Amsterdam 2022

Frida Kahlo © Banco de México Diego Rivera Frida Kahlo Museums Trust, Mexico, D.F. c/o Pictoright Amsterdam 2022

Niki de Saint Phalle © Niki Charitable Art Foundation, c/o Pictoright Amsterdam 2022 Salle, David

manonberns.nl
deblockbusters.nl
kluitman.nl

BII KONINKLIJKE BESCHIKKING
HOFLEVERANCIER

STOERE VERHALEN OVER KUNST

DOOR MANON BERNs
ILLUSTRATIES ROXANE PAALMAN

kluitman

KIJKEN naar KUNST
was nog nooit ZO COOL

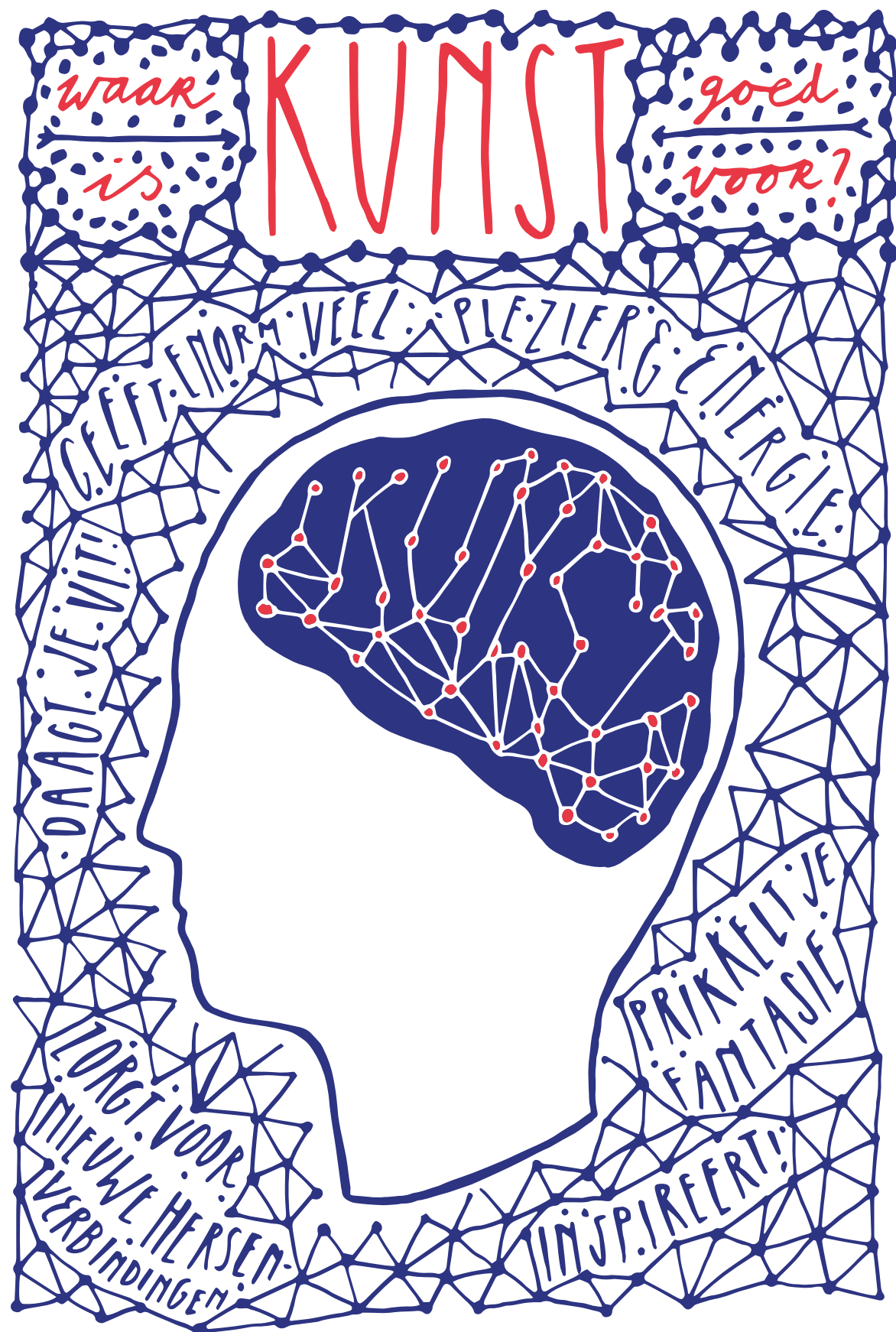

Inhoud

Waar is kunst goed voor?	12
Hoe gebruik ik dit boek?	13
Pablo Picasso	14
Oma van alle kanten	16
Wist je dat?	18
Opdracht: ra ra wie ben ik?	20
Claude Monet	22
De schat	24
Wist je dat?	26
Opdracht: ervaar kleuren in het buitenlicht	28
Rembrandt van Rijn	30
Actie!	32
Wist je dat?	34
Opdracht: maak je eigen groepsportret	36
Frida Kahlo	38
Pijn	40
Wist je dat?	42
Opdracht: teken jezelf met pijn	44
Marcel Duchamp	46
Koud	48
Wist je dat?	50
Opdracht: maak een vlog	52
Katsushika Hokusai	54
De grote golf	56
Wist je dat?	58
Opdracht: maak je eigen golfstrip	60

Yayoi Kusama	62
Oneindig	64
Wist je dat?	66
Opdracht: maak een tekening van jouw engerd	68
Gerrit Rietveld	70
De rommelmarkt	72
Wist je dat?	74
Opdracht: ontwerp je ideale stoel	76
Banksy	78
Afscheid	80
Wist je dat?	82
Opdracht: maak je eigen protest-muur.....	84
Myron van Eleutheræe	86
Evenwicht	88
Wist je dat?	90
Opdracht: standbeeld raden.....	92
Pieter Claesz.	94
Het feestmaal.....	96
Wist je dat?	98
Opdracht: maak je eigen stilleven.....	100
Alberto Giacometti	102
Schaduw.....	104
Wist je dat?	106
Opdracht: maak een zelfportret	108
Caravaggio	110
Griezelfeest	112
Wist je dat?	114
Opdracht: verzin een griezelspiegelverhaal	116

Giacomo Balla	118
Draven, hollen, jagen, stuiven, stormen	120
Wist je dat?	122
Opdracht: schrijf een gedicht vol actie.....	124
Niki de Saint Phalle	126
Power.....	128
Wist je dat?	130
Opdracht: vertel iets over het 'onzichtbare kunstwerk'	132
Wassily Kandinsky	134
Moed	136
Wist je dat?	138
Opdracht: maak je eigen ansichtkaart en stuur hem op!	140
De kunstwerken	142
Eregalerij.....	144
Vertaling Engelse quotes.....	146
Dit boek is gemaakt door	148

Hoe gebruik ik dit boek?

Wist je dat mensen in een museum meestal maar 28 seconden naar een kunstwerk kijken? Best wel kort als je je bedenkt dat er vaak heel veel te zien is. Dit boek daagt je uit om iets langer te kijken. Niet omdat het moet, maar omdat het leuk is om nieuwe dingen te ontdekken.

Stoere verhalen over kunst gaat over 16 bekende kunstenaars en een van hun kunstwerken. Je kunt het boek alleen lezen, maar ook samen met een vriend of vriendin, je ouders, opa of oma. Het leuke is dat je niet voorin hoeft te beginnen. Je kiest zelf een kunstwerk dat je mooi, cool of spannend vindt!

Elk hoofdstuk begint met een afbeelding van een kunstwerk en een paar vragen aan jou. Alle antwoorden op die vragen zijn goed. Het gaat om wat jij ziet en denkt. Daarna volgt er een verhaal. Het is een fantasieverhaal, maar het zegt wel iets over het kunstwerk of de kunstenaar. Op de pagina's erna staan allerlei weetjes over de kunstenaar. Daarna ga je lekker zelf aan de slag met schrijf-, knutsel-, vlog- en kijk-opdrachten! Je gaat de kunstenaars natuurlijk niet precies nadoen. Maar misschien hebben zij je wel op nieuwe ideeën gebracht.

Heel veel kijk-, doe- en leesplezier!

Manon en Roxane

Pablo Picasso

Leefde van 1881 tot 1973 in Spanje en Frankrijk

De jongedames van Avignon, gemaakt in 1907

LAAT EEN ANDER
DE OGEN SLUITEN
EN VERTEL HEM /
HAAR WAT JIJ ZIET

WAAR VIND JE DE
GEZICHTEN VAN DE
VROUWEN OP LIJKEN?

KUN JIJ ZITTEN
ZOALS DE VROUW
RECHTS VOORAAN?
PROBEER HET EENS!

Oma van alle kanten

Bas slaat de bladzijde van het fotoboek om. Op één foto staat oma met een groot cadeau in haar handen naast de kerstboom. Bas weet nog precies wat erin zat. Een trein van Lego, het model dat hij heel graag wilde hebben. Hij loopt met het fotoboek naar de keuken. ‘Zal ik deze foto natekenen, mam?’

Zijn moeder zet de keukenmachine uit en veegt haar handen aan haar schort af. Als ze de foto ziet, lacht ze. ‘Oma kijkt zo lekker geheimzinnig, alsof ze wil zeggen: je raadt nooit wat erin zit.’

‘Maar ik wil eigenlijk geen kerstboom tekenen,’ zegt Bas. ‘Het is zomer.’ Hij blaardert verder door het fotoboek.

Morgen is oma jarig. Ze komt met opa naar hen toe om samen feest te vieren. De hele familie is uitgenodigd en iedereen neemt iets lekkers mee. Dingen waar oma van houdt. Mama bakt een appeltaart met krenten, zoals oma die vroeger zelf maakte. En ze heeft zeven kaarsjes gekocht, voor elke tien jaar een. Bas wil een tekening maken voor oma. Maar omdat hij niet zo goed wist hoe hij moest beginnen, stelde mama voor om een leuke foto van oma uit te zoeken.

‘En deze dan?’ Mama wijst naar een strandfoto. Oma’s gezicht is rood van de zon en ze lacht naar de camera. Naast haar neus zit een veeg nat zand. Achter haar ziet Bas nog een klein stukje van het zandkasteel, voordat de zee het wegspoelde. Bas likt aan een ijsje. Het bovenste bolletje is al gesmolten en ijs druipt langs het hoorntje op zijn hand. Aardbeiensmaak was het, Bas proeft het nog in zijn mond. Hij hoopt dat hij dit jaar weer bij opa en oma aan zee mag logeren. Met een schepnet krabbetjes vangen en samen naar de ondergaande zon kijken.

‘Weet je nog waarom oma zo hard moest lachen?’

Bas knikt. ‘Omdat ik haar rug helemaal met zand in had gesmeerd.’

‘Ze was net een moddervrouwetje.’ Zijn moeder haalt haar vinger door het deeg in de kom en likt hem af. ‘Mmm. Lekker zoet.’

Bas kijkt naar de foto. Jammer dat je oma alleen van voren ziet. Haar volgekliederde rug zie je niet. Bas had zijn handen door het natte, kleverige zand gehaald en dit over oma’s rug gesmeerd. Ze gierde het uit van de pret. Net toen ze helemaal in was gesmeerd, kwam opa met het ijsje aangelopen en maakte hij een foto.

Bas legt het fotoboek op de tafel en haalt zijn tekenblok en stiften uit de kast in de kamer. Als hij de keuken weer in loopt, zit zijn moeder aan tafel en schilt appels.

Bas pakt een zwarte stift en tekent oma’s gezicht na. Voor haar grote ogen

gebruikt hij blauw. Met een bruine stift kleurt hij de modderveeg naast haar neus. Oma’s rug moet er ook op. Die is belangrijk en het kan Bas niet schelen dat het in het echt niet kan: je gezicht en je rug tegelijkertijd zien. Hij weet heus wel dat je dan om iemand heen moet lopen en twee foto’s moet maken. Eén van de voorkant en één van de achterkant. Maar Bas kan het wel tekenen. Hij weet hoe oma’s rug er uitziet dus hij tekent hem gewoon onder haar gezicht. Alsof ze helemaal gedraaid zit. Nu nog vegen modder erop en klaar is de tekening. Hij weet zeker dat oma er heel blij van wordt.

Experimenteren

Picasso keek naar het werk van andere kunstenaars, maar deed ze niet precies na. Hij gebruikte uit elk kunstwerk dingen die hij goed vond. Hij experimenteerde erop los en maakte er uiteindelijk iets nieuws van.

Afrikaanse maskers

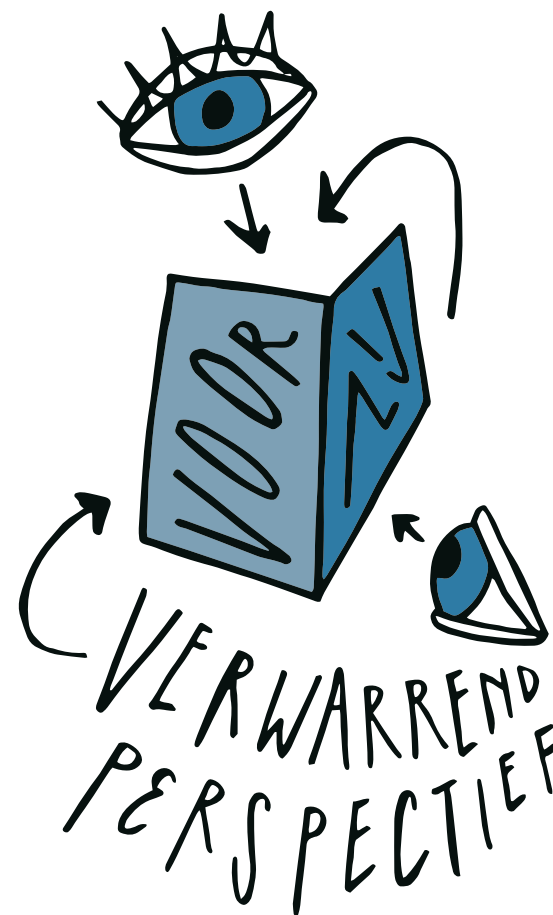
Toen Picasso in 1907 voor het eerst een Afrikaans masker in een museum zag, was hij verrast. De kunst uit die landen zag er anders uit dan hij gewend was. Hij gebruikte de vormen in zijn eigen schilderijen.

Wist je dat?

Wonderkind

Als kind tekende en schilderde Pablo graag. Het liefst duiven en stierengevechten. Hij had duidelijk talent. Zijn vader was kunstschilder en leerde Pablo goed kijken, en dingen en mensen precies zo te tekenen als ze eruitzagen. Op zijn negentiende bezocht Picasso voor het eerst Parijs. De stad bruiste van de energie en trok kunstenaars uit de hele wereld aan. Hier wilde Picasso wonen.

Picasso was zo arm in die tijd dat hij met een vriend een bed deelde: de een sliep overdag, de ander 's nachts.

Ontdekking

In het schilderij bekijkt Picasso de vrouwen niet vanuit één gezichtspunt, maar van verschillende kanten tegelijk. Hij schilderde de jongedames dus in één afbeelding van de voor-, de zij- en de achterkant. Iets wat natuurlijk in het echt niet kan. Deze ontdekking van Picasso was het begin van een nieuwe manier van schilderen: het kubisme. Andere kunstenaars gingen ook in deze stijl werken.

Het schilderij werd door het Museum of Modern Art in New York gekocht en daar hangt het nog steeds.

Schilderij

Op het grote schilderij zie je vijf blote vrouwen. De manier waarop Picasso de vrouwen schilderde, was nieuw. Van de vrouw links zie je het oog van voren, terwijl je de neus van de zijkant ziet. En van de vrouw rechts vooraan zie je het gezicht en de rug tegelijkertijd.

Zie jij in het schilderij vormen die op Afrikaanse maskers lijken? Waar?

Heb jij wel eens iets echt nieuws bedacht? Of ken je iemand die iets ontdekt heeft?

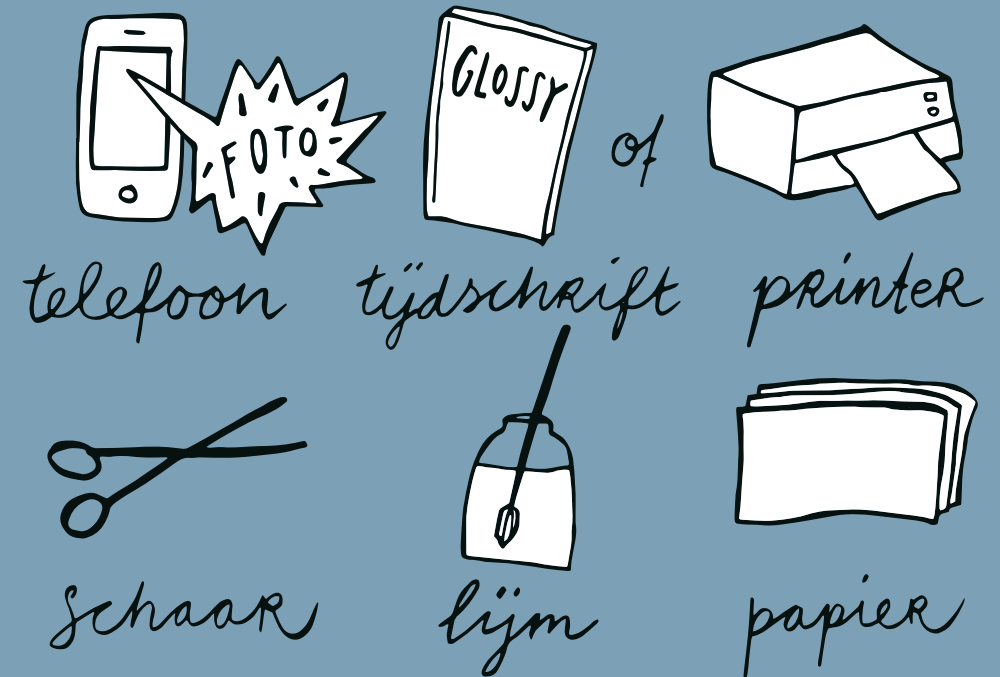

Ra Ra Wie ben ik?

En nu jij!

Wat heb je nodig?

Aan de slag:

Zoek een persoon die zin heeft in een leuke opdracht (bijvoorbeeld een vriend of een familielid). Zorg dat hij of zij iets groots en herkenbaars in zijn hand heeft (bijvoorbeeld een bezem of gitaar). Zet hem een hoed of een bril of iets anders op. Maak nu twee foto's: één van de voor- en één van de achterkant. Maak ze van dichtbij, maar wel zo dat zowel het hoofd als de voeten erop staan. Print de foto uit.

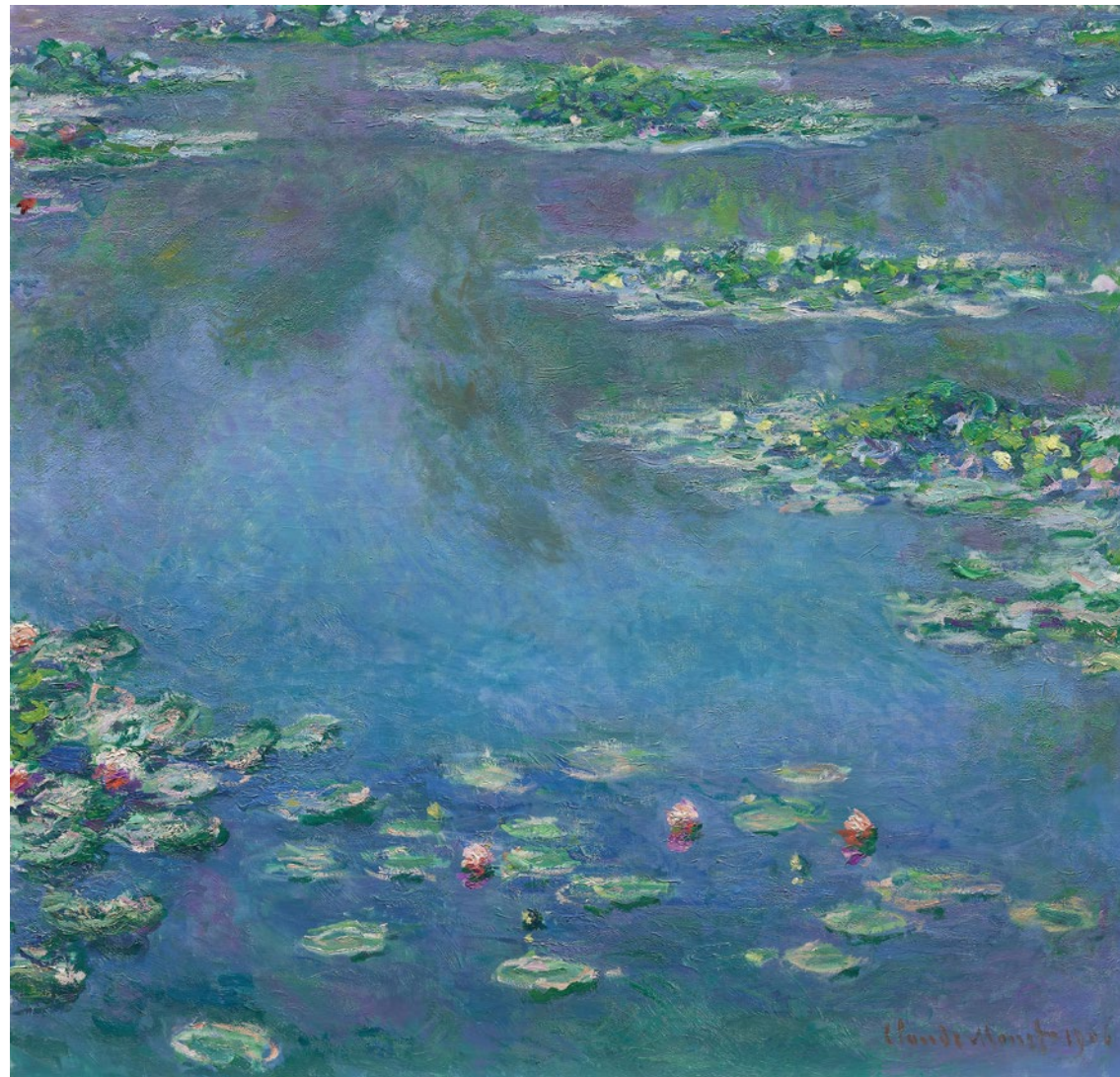
Als je geen foto kunt maken of uitprinten, zoek dan in tijdschriften of kranten naar foto's.

Knip de foto in verschillende rechthoekige stukjes. Leg alle stukjes een voor een op een nieuwe plek op een leeg vel papier. Als je tevreden bent, plak je ze vast.

Zie jij nog wie het is?

Claude Monet

Leefde van 1840 tot 1926 in Frankrijk

Waterlilies, gemaakt in 1906

WELKE
KLEUREN
ZIE JE ?

VERTEL IN EEN KORT
WEERBERICHT WELK
WEER HET OP DIT
SCHILDERIJ IS

HOE WEET
JE DAT ?

De schat

‘Rennen,’ roept Amir over zijn schouder naar Eefje. ‘We móéten als eersten bij de vijver zijn.’

Eefje is de snelste van haar hockeyteam, maar Amir houdt ze nauwelijks bij. Volhouden, moedigt ze zichzelf aan. Ze wil winnen van de andere teams en de schat vinden.

Amir staat met zijn handen in zijn zij aan de vijverrand te wachten. Eefje ziet dat hij ook buiten adem is. ‘Daar is het bruggetje,’ hijgt hij.

Het bruggetje ziet er net zo uit als op de tekening die de meester op het bord had gezet. ‘Code 1’ had hij erbij geschreven.

Eefje kijkt om zich heen. ‘Ik zie nog niemand van de klas.’

‘We hebben een flinke voorsprong,’ antwoordt Amir. ‘Je bent snel. Voor een meisje dan, hè?’

‘Sneller dan de meeste jongens, hoor,’ verweert Eefje zich.

‘Laat maar eens zien dan.’ Amir telt af. ‘Wie het eerst op de brug staat.’

Eefje zet haar voeten in de juiste positie en sprint weg. Ze zal hem krijgen, deze keer.

Hijgend tikt ze als eerste de brug aan. ‘Vanaf hier kunnen we code 2 ontcijferen. Lees nog eens voor.’

Amir haalt het papier met de opdracht uit zijn jaszak. ‘Ga op de brug staan en kijk naar het zuiden.’

‘Omdraaien dus,’ zegt Eefje.

‘Hoe weet je dat?’ vraagt Amir. Er klinkt bewondering door in zijn stem.

Ze laat haar kompas zien. ‘Altijd bij me.’

‘Kijk nu goed naar het water en ontdek waar de kleuren groen en paars samenkomen,’ leest Amir verder.

Ze turen over het water.

‘Kleuren? Het water is hartstikke zwart,’ zegt Eefje. ‘Eén grote donkere poel.’

‘Zullen we de envelop open maken?’ vraagt Amir. ‘Er zit een tip in.’

Eefje rukt de envelop uit zijn hand en scheurt hem open. ‘Tip 1: wacht tot de wolken voor de zon weg trekken en de vijver een andere kleur krijgt.’

Amir kijkt naar de lucht. Er hangt een grote wolk voor de zon. ‘Daar hebben we toch geen tijd voor?’

‘Het zal wel moeten.’ Eefje trekt Amir achter een dikke boom naast het bruggetje.

‘Stil, daar komen Kees en Sacha.’

Met hun rug tegen de stam houden ze de wolk in de gaten. Heel langzaam schuift hij voorbij. Nog even en de zon komt tevoorschijn. Intussen staan Kees en Sacha op de brug. Ze kijken de verkeerde kant op.

‘Slim hoor, zo’n kompas in je zak.’ Amir knipoogt naar Eefje.

Gauw kijkt Eefje weer naar de lucht. Wat duurt het lang voordat de wolk weg is. Ze tuurt over de vijver. Nergens ziet ze kleuren. Het water lijkt nog steeds zwart.

‘Wat hoop jij dat er in de schatkist zit?’ vraagt Amir.

‘Lolly’s,’ fluistert Eefje. ‘En jij?’

‘Zure matten,’ antwoordt Amir.

‘Kijk, de zon komt door,’ fluistert Eefje.

Ze turen richting het zuiden. Alles ziet er opeens anders uit dan daarnet. Kleuren betoveren de vijver. Bomen lijken op hun kop in het water te staan. De overhangende treurwilg wordt als een grote groene vlek weerspiegeld in het water. Verderop zien ze nog meer omgekeerde bomen in de vijver. Daarnaast vrolijke gele strepen van de bloemen die aan de waterkant staan. Het midden van de vijver kleurt blauw van de lucht.

‘Daar zie ik paars en groen in het water samen komen,’ zegt Amir net iets te hard. Kees en Sacha kijken verschrikt op.

‘Je hebt gelijk,’ fluistert Eefje. ‘Naast dat bankje bloeien paarse bloemen. Sprinten.’

Zo hard als ze kunnen, rennen ze langs de vijverrand naar het bankje. Kees en Sasha volgen hen, maar zijn veel langzamer.

‘Het groen komt van die boom.’ Eefje wijst naar een hoge boom met lichtgroene bladeren.

Amir neemt een laatste sprint en duikt op een doos die achter de stam ligt.

‘We hebben de schat!’ Ze dansen rondjes om de boom.

‘We hebben gewonnen!’

‘Maak open,’ zegt Eefje ongeduldig.

Amir rukt het papier eraf en opent de schoendoos. ‘Twee mandarijnen,’ zegt hij teleurgesteld. ‘Echt iets voor meester Kylian.’

Claude Monet

Toen Monet op zijn negentiende naar de kunstacademie in Parijs ging, ontmoette hij veel andere schilders. Samen gingen ze in de natuur schilderen. Later kocht Monet buiten Parijs een huis en legde een bloementuin en een vijver met waterlelies aan.

Licht

Buiten is alles natuurlijk anders dan binnen. De zon schijnt, het regent of er zijn wolken. Daardoor is het licht steeds anders en zien dingen er ook telkens anders uit. Elk moment is uniek, vonden de impressionisten. Ze wilden die unieke sfeer van een bepaald moment laten zien.

WIST JE DAT?

Het atelier uit

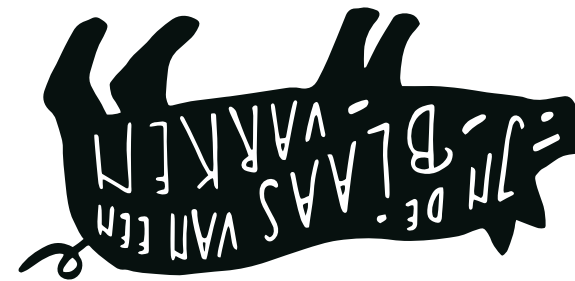
Tot in de negentiende eeuw schilderden kunstenaars in hun ateliers vooral verhalen uit de geschiedenis na. Hun schilderijen moesten zo echt mogelijk lijken. Een groep Parijse kunstenaars wilde liever het moderne dagelijkse leven schilderen. Ze bleven niet in hun ateliers, maar gingen met kwast en verf naar buiten. Deze schilders heetten 'de impressionisten', en Claude Monet was de beroemdste impressionist.

Wist je dat de naam 'impressionisten' eigenlijk een scheldnaam was? Een journalist vond de schilderijen snel en afgeraffeld!

Handige uitvinding I

Kunstenaars maakten in het atelier hun eigen verf met pigmenten en olie. Een lastige klus. Door de uitvinding van de verftube in 1841 konden kunstenaars hun verf mee naar buiten nemen en gingen ze 'en plein air' (Frans voor 'in de buitenlucht') schilderen. Monet schilderde vaak aan de rand van zijn vijver. Nu vinden we dat heel gewoon. Maar toen was het heel bijzonder.

PFFF wat een IMPRESSIONIST ben jij

← Weet je hoe schilders voor die tijd hun verf bewaarden? →

Handige uitvinding II

Omdat het licht buiten steeds verandert, moet je snel schilderen. De impressionisten bedachten daarom een snelle techniek: ze zetten kleine streepjes ongemengde kleuren naast elkaar op het schilderdoek. Als je dicht bij zo'n schilderij gaat staan, kun je al deze verschillende kleuren goed zien. Maar als je een beetje afstand neemt, vermengen de kleuren zich.

